

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Kollektiivsed töösuhted

Marek Sepp
Eesti Tööandjate Keskliidu
jurist

Tööandjate Maja
2014

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Ametiühingud

- Juriidiline isik mittetulundusühingu vormis
- Asutamiseks piisab viiest töötajast.
- A/ü valitud esindaja on a/ü usaldusisik.
- Tööandjal seaduses rida kohustusi a/ü kasuks
- Kohustused seaduses ka a/ü usaldusisikul
- A/ü usaldusisikul teatud kaitse töölepingu seaduses

Kollektiivlepingu läbirääkimiste eesõigus

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Eelnõu kohaselt peab läbirääkimisi töötajate usaldusisik ainult siis, kui tööandja juures ei ole a/ü-t või kui seal ei tööta a/ü-sse kuuluvaid töötajaid või kui nad ei soovi kollektiivlepingut sõlmida.
- Läbirääkimisi peaks pidama see, kelle esinduslikkus on suurem.

Erinevad huvid ühes ametiühingus

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Ühte tegevus- või kutseala ametiühingusse võivad kuuluda väga erinevate tegevus- või kutsealade esindajad, kelle palga ja muud töötingimused on märkimisväärselt erinevad. Haruametiühingutel on raske korraga esindada väga erinevaid huve ja ühes kollektiivlepingus ei peaks korraga kokku leppima erinevaid tingimusi erinevate töötajate gruppide jaoks.

Kollektiivleping mitme ametiühinguga

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Lisaks tööandja juures tegutsevale ametiühingule võivad töötajad kuuluda ka harutasandi ametiühingutesse ja mõnes valdkonnas tegutseb ka mitu ametiühingut. Seega võib olla vajalik läbirääkimisi pidada mitme ametiühinguga. Samas tuleb töötajaid kohelda võrdselt ja kohaldada neile mitme kollektiivlepingu puhul erinevate lepingute kasulikumaid sätteid.
- Mõistlik oleks, et mitme ametiühingu olemasolul on ametiühingud kohustatud osalema läbirääkimistel ühisdelegatsiooniga ja ühe tööandja või ettevõtte kohta sõlmitakse üks kollektiivleping.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Tegevus- ja kutseala liidud

- Ametiühingute eesmärgiks peaks olema töö- ja teenistusalaste õiguste ja huvide esindamine ning kaitsmine. Kutsealaste õiguste ja huvide kaitsmine on kutseühingute pärusmaa. Seega on vaja tõmmata selge piir ametiühingute ja kutseühingute vahele – ei tohi olla võimalik, et kutseühing tegutseb ka ametiühingu rollis.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Töötajate usaldusisik

- Usaldusisiku valib tööandja töötajate üldkoosolek
- Volitused kehtivad üldjuhul 3 aastat
- Üldkoosolekul peavad osalema vähemalt pooled selle tööandja töötajatest
- Usaldusisikul on teatud kaitse töölepingu seaduses

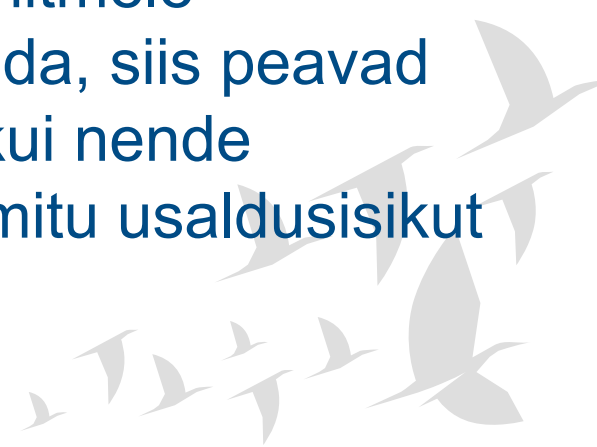

Aeg töötajate esindamiseks

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Ametiühingute seaduses on sätestatud, et tööandja tagab vähemalt ühele ametiühingu usaldusisikule seaduses määratud pikkusega aja töötajate esindamiseks sõltuvalt ametiühingu liikmete arvust tööandja juures. Töötajate usaldusisiku seaduses ei ole piiratud usaldusisikute arv, mis tähendab, et kõigile usaldusisikutele tuleb eraldada tasustatud vaba aega.
- Kui seaduses ei määratleta, vähemalt mitmele usaldusisikule tuleb tööst vaba aega anda, siis peavad tööandjad seda silmas pidama hetkel, kui nende nõusolekul töötajate üldkoosolek valib mitu usaldusisikut

Informeerimine ja konsulteerimine

- Kohustus, kui tööandja juures töötab vähemalt 30 töötajat
- A/ü usaldusisiku puhul töötajate arvu ei vaadata
- Seaduses ammendav loetelu, millest tuleb informeerida
- Usaldusisiku või töötajate soovil toimub samades küsimustes konsulteerimine

Kollektiivlepingu tingimuste kehtivus

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Vastuolu korral töölepingu tingimusega kohaldatakse soodsamat tingimust.
- Vastuolu korral seadusega kohaldatakse seaduse sätet, v.a. kui seaduses on lubatud teisiti kokku leppida.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Kollektiivläbirääkimised

- Kohustus reageerida 10 tööpäeva jooksul ja korraldada poolte kohtumine.
- Teate saanud pool annab kohtumisel teada oma valmisolekust või keeldumisest kollektiivlepingu läbirääkimisi alustada.
- Pooled volitavad oma esindajad ja lepivad kokku läbirääkimiste menetlusreeglid.

Kollektiivlepingu tingimused

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Seadusest kaob tingimuste näidisloetelu.
- Lepitakse kokku töösuhtetingimused, s.h. töötingimused.
- Praktikas oodatakse kollektiivlepingutes rohkem tervishoiu ja tööohutuse valdkonna lisaabinõudes kokkuleppimist ja töötajate vastavat initsiatiivi.

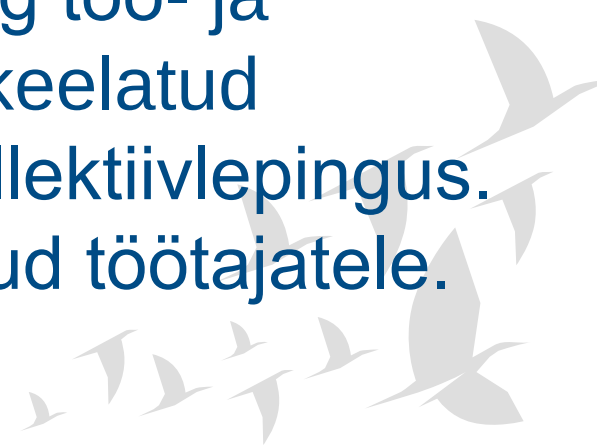

Kollektiivlepingu kohaldamine ja laiendamine

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Kollektiivlepingu soodsamat tingimust kohaldatakse kõigi tööandja juures töötavate isikute suhtes. Kollektiivlepingus ei saa teisiti kokku leppida.
- Kollektiivlepingut võib seaduses nimetatud nõuetele vastavuse korral laiendada poolte kokkuleppel palga-, puhkuse - ning töö- ja puhkeaja tingimuste osas. Ei ole keelatud täpsustada laienemise ulatust kollektiivlepingus. Töörahu kohustus ei kehti kaasatud töötajatele.

Kollektiivlepingu avardamine

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Tööandjate ja ametiühingute keskliit võivad kokku leppida töötasu alammäära, mida kohaldatakse kõigile töötajatele.
- Vastav teade avaldatakse Ametlikes Teadaannetes ja üleriigilise levikuga ajalehes.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Kollektiivlepingu kehtivus

- Üldjuhul kehtib 1 aasta jooksul.
- Muutub tähtajatuks, kui pool ei teata vähemalt 3 kuud enne lepingu tähtaja lõppu.
- Tähtajatu lepingu võib üles öelda, teatades sellest vähemalt 6 kuud ette. Töörahu pidamise kohustus lõpeb peale kollektiivlepingu lõpetamise soovist etteteatamist.
- Pooled võivad kokku leppida teistsugused etteteatamistähtajad.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Kollektiivne töötüli

- Töötüli on lahkarvamus, kui pooled ei saavuta kokkulepet töösuhete tingimustes või ei täida kollektiivlepingut.
- Töötüli lahendatakse tööandjate ja töötajate liitude, keskliitude, lepitaja või erikomisjoni poolt.
- Lepingu täitmisest tekkinud töötüli lahendatakse töövaidluskomisjonis, kohtus või vahekohtus.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Lepitamine

- Streigieelne kohustuslik lepitusmenetlus toimub riikliku lepitaja juures.
- Lepitamiseks aega üldjuhul 3 kuud.
- Õigus on korraldada streik mõistliku aja jooksul peale lepitamise ebaõnnestumist (kui lepitaja koostab eriarvamuste protokollid või kui üks töötüli pool ei osale lepitusmenetluses).

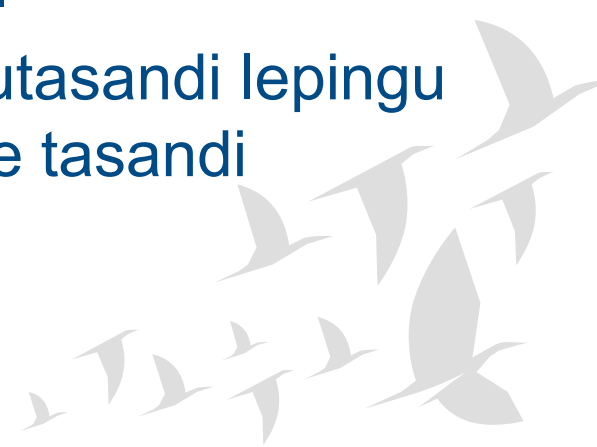

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Suhteline töörahu

- Kollektiivlepingu pooled on kohustatud kollektiivlepingu kehtivuse ajal täitma kollektiivlepingus ettenähtud tingimusi ning mitte välja kuulutama streiki kollektiivlepingus sätestatud tingimuste muutmise ajendil
- Siin on tegemist valikulise töörahu kohustusega, s.t. võimalik on streikida muude töötingimuste saavutamise eesmärgil, mida ei ole kollektiivlepingus kokku lepitud ja võimalik on ka korraldada toetusstreike.
- Valikuline töörahu keelab streigi ka harutasandi lepingu tingimuste muutmiseks, mis on ettevõtte tasandi kollektiivlepingus kokku lepitud.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Absoluutne töörahu

Pooled võivad kollektiivlepingus kokku leppida ka tingimused, mille täitmisel kehtib täieliku töörahu pidamise kohustuse, s.t. kollektiivlepingu kehtivuse ajal on keelatud kõik võimalikud streigid, s.h. toetusstreigid.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Streigikeeld

- Streigis osalemine on keelatud:
 - Päästetöötajatel
 - Jõustruktuuride töötajatel
 - Katkematu side toimimist tagavatel töötajatel
 - Muudel seaduses sätestatud juhtudel.
- Streigikeelu korral lahendatakse töötüli erikomisjonis.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Piiratud streigiõigus

- Streigiõigus on piiratud teenuste puhul, mille katkemine põhjustaks ohu:
 - Inimeste elule ja tervisele
 - Suure ohu keskkonnale
- või riivaks ebaproportsionaalselt:
 - Ettevõtlust
 - Avalikku huvi
- Arvesse võetakse elutähtsad teenused hädaolukorra seaduses.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Minimaalsed teenused

- Minimaalse teenuse määrab vastav komisjon.
- Komisjoni kokkukutsumist võib nõuda:
 - Töötüli pool
 - Riiklik lepitaja
 - Ministeeriumi esindaja
- Komisjon kinnitab ka töötüli poolte eelneva minimaalse teenuse kokkuleppe.
- Seaduses nimetatud juhtudel määrab minimaalse teenuse ministeerium.

Hoiatusstreik

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

- Hoiatusstreike võib korraldada kestusega mitte üle ühe tunni. Etteteatamine 3 tööpäeva.
- Hoiatusstreigid on küll määratletud streikidena, aga neile ei pea eelnema läbirääkimisi ega lepitusmenetlust. Eeldatakse töötüli olemasolu.
- Puudub hoiatustöösulu võimalus.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Toetusstreik

- Tegemist on solidaarsusstreigiga.
- Kestus kuni kolm päeva.
- Etteteatamine vähemalt 5 tööpäeva.
- Tohib toimuda samaaegselt põhistreigiga.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Poliitiline streik

Poliitilise streigi korraldamine ei ole jätkuvalt lubatud, samuti on ebaseaduslikud poliitilise streigi toetusstreigid. Eelnõu sõnastus aga on muutunud võrreldes eelmise tekstiga, täidesaatva, seadusandliku ja kohtuvõimu survestamise asemel räägitakse isikule surve avaldamisest, kes ei ole töötüli pool või toetusstreigis osalejate tööandja.

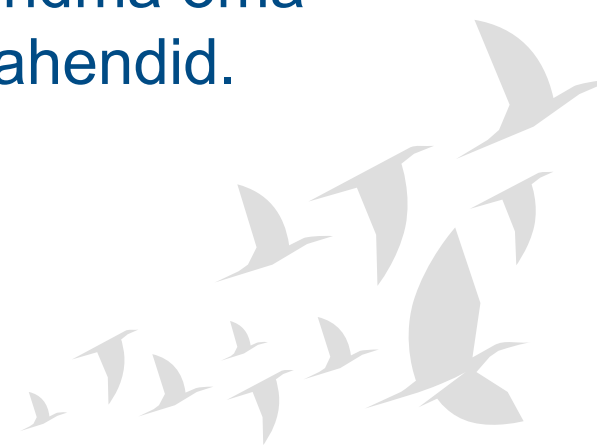

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Streikijate kohustused

- Streigiteates märgitakse streigi põhjus, täpne algus ning kestus ja eeldatav osalejate arv, samuti streigijuhi nimi ja kontaktandmed ning tööandjad ja kohaliku omavalitsuse üksus, kus streik toimub.
- Streikiv töötaja ei tohi takistada streigiga mitteühinenud töötaja tööle asumist ja töötamist. Tõlgendada tuleks nii, et ta peaks lisaks kaastöötajate mittetakistamisele ka asendustöötajale (streigimurdjale) üle andma oma töökoha ja tema käsutuses olevad töövahendid.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Muud survemeetmed

- Toetusstreigi asemel võib rakendada muude mõistlike meetmete kasutamist, mis ei too kaasa töö peatamist.
- Puudub kohustus nende meetmete kasutamisest ette teatada.
- Tööandja ei tohi streigis osalejat ähvardada.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Rahalised nõuded

- Töötasu ei maksta, kui pole teisiti kokku lepitud.
- Tööandja maksab keskmist töötasu neile, kes streigi tõttu ei saa oma tööd teha.
- Ebaseadusliku streigiga tekitatud kahju eest vastutab streigi korraldaja. Kohus võtab arvesse streigi ebaseaduslikuks tunnistamise aluseks olevaid asjaolusid.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Riiklik lepitaja

- On sõltumatu ja erapooletu ametiisik, kes nimetatakse ametisse 5 aastaks.
- Peab vastama seaduses toodud nõuetele.
- Kui keskliidud ei suuda kandidaadi osas kokkuleppele jõuda, korraldab Sotsiaalministeerium avaliku konkursi.
- Riiklik lepitaja valib ise oma asetäitja-nõuniku.

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Täna tähelepanu eest!

